

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego
we Lwowie za rok 1891.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 21. listopada 1890 przyjął Wysoki Sejm do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 24. września 1890 LW. 40.555 o stanie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i postępie jej reorganizacji, poleconej Wydziałowi krajowemu na wniosek sejmowej komisji gospodarstwa krajowego, uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18. listopada 1889 i powziął obok szeregu uchwał, odnoszących się do budżetu szkolnego na r. 1891 następującą uchwałę 4-tą, dotyczącą się organizacji szkoły:

„Sejm uchwała w miejsce dotychczasowych dwóch posad prowizorycznych nauczycieli adjunktów, utworzyć także dwie posady stałe z prawem do emerytury i płacą roczną 800 zł. w. a. dodatkiem aktywalnym w kwocie 160 zł. w. a. i z trzema dodatkami pięcioletnimi po 100 zł. rocznie“.

W sprawozdaniu powyż powołanem przedstawił Wydział krajowy szczegółowo cały przebieg reorganizacji szkoły, która w myśl wniosków komisji specjalnej, złożonej przez Wydział krajowy z członków kuratorji szkoły, jej dyrektora i nauczycieli fachowych, tudzież z ludzi zajmujących wybitne stanowisko w szkolnictwie uskuteczniłą została w całości, tak, że już z końcem roku szkolnego 1890/91 pierwszy zastęp uczniów cały trzyletni kurs nauk według nowego planu Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu z dnia 18. listopada 1889 przedłożonego, ukończył.

Już egzamina półroczne, a więcej jeszcze egzamina końcowe ogólne, obejmujące całość nauki zawodowej leśniczej, które w roku szkolnym 1890/91 odbyły się ściśle podług norm przez Wydział krajowy na propozycję powyż wspomnianej komisji ustanowionych, przekonały Wydział krajowy o doniosłym znaczeniu przeprowadzonej reorganizacji, a przedewszystkiem o wielkiej skuteczności przedłużenia trwania nauk na okres trzyletni i zaprowadzenia systematycznych demonstracji i ćwiczeń praktycznych.

Rozciągnięcie to trwania nauk z kursu dwuletniego na kurs trzyletni umożliwiło bowiem nie tylko odpowiedniejszy rozkład nauk wykładanych na poszczególne półroczia, mianowicie tak, ażeby nauki podstawowe poprzedzały ile możności oparte na nich nauki zawodowe, ale nadto umożliwiło te ostatnie tak rozszerzyć i uzupełnić, ażeby abiturjenci krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie mogli być należycie przygotowani do egzaminu państwowego kwalifikacyjnego na samoistnych gospodarzy leśnych (Prüfung zum Nachweise der Befähigung zur selbstständigen Forstwirtschaftsführung), jakiego się teraz od każdego samoistnego leśnika na podstawie ustawy lasowej wymaga, a do jakiego przypuszczeni być mogą abiturjenci szkół leśniczych średnich, na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z dnia 11. lutego 1889 (Dz. u. p. N. 28) już po trzyletniej praktyce po ukończeniu nauki odbytej.

Niedostateczne przygotowanie abiturjentów szkoły leśniczej naszej przed jej reorganizacją obok coraz większych wymagań, stawianych przy wspomnianych egzaminach państwowych w ostatnich latach, było główną przyczyną, że tak mała ich liczba zgłaszała się do tych egzaminów, że przeto szkoła nie spełniała należycie zadania swego, jakie miała statutem organizacyjnym i rzeczywistymi potrzebami kraju wytknięte, mianowicie: „kształcenia gospodarzy lasowych“.

Dotychczasowe, a jeszcze zbyt krótkie doświadczenie przekonywa, że terażniejsza organizacja krajowej szkoły gospodarstwa lasowego postawi szkołę tę na wysokości zadania, jakie spełniać jest powołana.

Zaostrzone egzamina wstępne, jakie każdy kandydat, chcący do szkoły wstąpić, złożyć musi na podstawie wydanych przez Wydział krajowy warunków przyjęcia (alegat 1), jeżeli nie skończył z dobrym postępem przynajmniej 6-tej klasy szkoły średniej (gimnazjum lub szkoły realnej), zapewniają szkole nierównie lepszy niż poprzednio materiał.

Plan i rozkład nauk, przedłożony Wysokiemu Sejmowi przy sprawozdaniu Wydziału krajowego z roku 1890 a nieznacznie tylko zmodyfikowany na podstawie poczynionych doświadczeń i wniosków kuratorji szkoły, zwołanej przez Wydział krajowy na wspólną konferencyę z szefem Dep. II. Wydziału krajowego, do którego szkoła leśnicza należy, i zastępcą dyrektora

Al. 2. tej szkoły w dniu 24. września 1891 (alegat 2) pozwala wyczerpać cały przedmiot nauki leśnictwa w zakresie dla szkół średnich wskazanym, w odpowiednim po sobie następstwie i zapewnia uczniom nabycie potrzebnych im do przyszłego ich zawodu wiadomości, tem pewniej, że nauki w planie i rozkładzie nauk (alegat 2) poszczególnione, znajdują ugruntowanie, uzupełnienie i odpowiednie rozszerzenie w systematycznie odbywanych ćwiczeniach i demonstracyach, wycieczkach krótszych do pobliskich lasów i wycieczkach dłuższych kilkudniowych do większych lasów wzorowo zagospodarowanych, jak niemniej przez wprowadzoną w ubiegłym roku szkolnym kilkutygodniową praktykę wakacyjną, jaką uczniowie odbywają według wydanej przez

Al. 3. Wydział krajowy instrukcyi (alegat 3).

Praktyka ta wakacyjna, jaką uczniowie w roku szkolnym 1890/91 po raz drugi odbyli, równie dobre jak w roku ubiegłym wydała rezultaty i przyczynia się w wysokim stopniu do skierowania całego trybu nauki, w krajowej szkole gospodarstwa lasowego udzielanej, na tory praktyczne.

Niemniej też przyczynić się mogą do osiągnięcia celu, przeprowadzoną reorganizacją zamierzonego, zaprowadzone przez Wydział krajowy egzamina końcowe ogólne z całości nauk zawodowych, obowiązujące wszystkich uczniów po ukończeniu całego trzyletniego kursu nauk we-

Al. 4. dług norm podanych w alegacie 4-tym.

Celem uregulowania stosunku krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie do zarządu lasów należących do fundacyi Głowińskiego w Winnikach, które to lasy, jak w poprzednich sprawozdaniach Wydziału krajowego Wysokiemu Sejmowi przedłożonych podaniem było, przeznaczone zostały do użytku szkoły na cele nauki demonstracyjnej, wydał Wydział krajowy osobną instrukcyę, obowiązującą zarówno dyrekcję szkoły jak i zarządcę wspomnianych lasów fundacyjnych.

Dzięki uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1890, którą przeznaczoną została kwota 800 zł. na stypendya dla tych abiturjentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, którzy przez Wydział krajowy na praktykę jednoroczną wysłani zostaną, jak niemniej na zaśilki dla uczniów udających się na kilkotygodniowe kursa praktyki (wakacyjnej), mógł Wydział krajowy wysłać w roku 1891 trzech abiturjentów na praktykę jednoroczną. Stypendya te mają na celu, niezamożnym abiturjentom krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, którzy własnych funduszków na opłacanie kosztów utrzymania w czasie praktyki nie mają, ułatwić odbycie praktyki w gospodarstwie lasowem dobrze urządzone i prowadzone pod kierunkiem fachowo wykształconego i doświadczonego leśnika, gdy w braku takiego stypendyum musieliby zaraz

po wyjściu ze szkoły, oglądać się za płatną posadą i przyjmować ją nawet w takiej administracji lasu, w której nie odnieśliby żadnej korzyści dla uzupełnienia wiedzy praktyką.

W roku 1891 wysłani zostali na wspomnianą praktykę jednoroczną trzej abiturycenci, mianowicie: Witold Pracki do lasów dóbr Krzeszowickich, a Józef Owsiak i Jan Szczygielski do lasów dóbr Krasieczyńskich; dwóch abiturycjentów, którzy przed wstąpieniem do szkoły już w służbie lasowej byli, objęli posady płatne, reszta zaś odbywa obowiązkową służbę wojskową. Dla abiturycjentów tych, odbywających praktykę jednoroczną kosztem funduszu krajowego, wydał Wydział krajowy instrukcję (Alegat 5).

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1890 na początku niniejszego sprawozdania przytoczonej powiększył się etat stałych nauczycieli krajowej szkoły gospodarstwa lasowego o dwóch adjunktów i składa się obecnie:

1. Z trzech profesorów do nauk zawodowych leśniczych, z których jeden jest zarazem dyrektorem szkoły.

2. Z dwóch profesorów — adjunktów, z których jeden do nauk matematycznych, drugi zaś do nauk przyrodniczych.

Płace etatowe powyższych nauczycieli są następujące:

Płaca profesora fachowego a zarazem dyrektora szkoły 2.000 zł. rocznie, dodatek aktywalny 360 zł. rocznie, i trzy dodatki pięcioletnie, po 200 zł. każdy.

Płaca drugiego profesora fachowego wynosi 1.300 zł. w. a., dodatek aktywalny 240 zł. w. a. i trzy dodatki pięcioletnie, po 200 zł. każdy.

Płaca trzeciego profesora fachowego wynosi 1.000 zł. w. a., dodatek aktywalny 200 zł. w. a., i trzy dodatki pięcioletnie, po 200 zł. każdy.

Płace profesorów adjunktów wynoszą po 800 zł. rocznie, dodatek aktywalny po 160 zł. w. a., i trzy dodatki pięcioletnie po 100 zł. każdy.

Do nauk pomocniczych powołuje Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii kuratoryi potrzebną liczbę docentów, których wynagrodzenie ustanawia każdoroczny budżet szkolny przez Wysoki Sejm uchwalony.

Do końca roku szkolnego 1890/91 dyrektorem szkoły był pan Henryk Strzelecki, który przy pomocy i częściowem zastępstwie (w ostatnim roku szkolnym 1890/91) wykładał naukę: urządzenia lasów, użytkowania i administracji z rachunkowością. Po spensjonowaniu pana Strzeleckiego z dniem 1. października 1891 (o czem poniżej), porucił Wydział krajowy profesorowi Władysławowi Tynieckiemu dalsze pełnienie obowiązków dyrektora, którą tenże już od dnia 1. sierpnia 1891 w zastępstwie urlopowanego dyrektora spełniał. Że zaś na razie nie było można, a nawet nie było wskazaniem, siły nauczycielskie skompletować, przeto okazała się potrzeba rozdzielenia powyż wymienionych nauk przez pana Strzeleckiego wykładanych pomiędzy pozostałych członków stałego ciała nauczycielskiego.

Już w motywach do wniosku o utworzenie drugiej posady adjunkta do nauk matematycznych i fachowych leśniczych, przedłożonego Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu Wydziału krajowego z roku 1889 (LW. 42.302) wskazał Wydział krajowy, dla czego interes szkoły tego wymaga, aby w osobie powołać się mającego adjunkta mieć przy szkole nauczyciela fachowo wykształconego, a do wykładu zawodowych nauk leśniczych należycie przygotowanego, któryby w danym razie mógł chociażby tylko czasowo profesora tych nauk zastąpić, a z czasem i stałe posadę ustępującego profesora zająć.

Mając ten cel na oku, mianowicie potrzebę zastąpienia pana Strzeleckiego w wykładach nauk przez tegoż udzielanych — zastrzegł Wydział krajowy w konkursie z dnia 22. kwietnia 1890 LW. 56864 na posadę adjunkta rozpisany, że nauczyciel — adjunkt obowiązany będzie między innymi: wykładać jeden z działów nauki leśnictwa, głównie zaś urządzenie lasu i administrację, albo też użytkowanie lasu.

Ponieważ pan Bronisław Lipiński udowodnił przedłożonemi świadectwami z egzaminów złożonych w c. k. akademii rolniczo-leśniczej w Wiedniu, odpowiednie wykształcenie w tych właśnie działach nauki leśnictwa, przeto zarządził Wydział krajowy reskryptem z dnia 24. września 1890 LW. 40.671 (po zasięgnięciu opinii dyrektora i komisji organizacyjnej) ażeby adjunkt Lipiński w roku szkolnym 1890/91 oprócz wykładów matematyki i leśniczego zabudowania dzikich potoków, które to wykłady poruczył mu być Wydział krajowy na podstawie rozpisanego konkursu, zastępował dyrektora w pierwszym półroczu w wykładach o użytkowaniu i urządzeniu lasu, według wskazówek udzielanych mu przez dyrektora, a od drugiego półrocza objął wykład nauki urządzenia lasu samoistnie. Z zadania tego wywiązał się pan Lipiński należycie, o ile z egzaminów w miesiącu lipcu 1891 odbytych wnosić było można. To też rozporządzeniami z dnia 25. września 1891 LW. 40.840 zarządził Wydział krajowy na propozycję dyrekcji i kolegium nauczycieli, a po zasięgnięciu opinii kuratoryi szkoły (na posiedzeniu dnia 24. września 1891) następujący rozdział przedmiotów objętych załączonym tu „planem“ (alegat 2), pomiędzy poszczególnych członków stałych grona nauczycielskiego:

1. Profesor Władysław Tyniecki, pełniący obowiązki Dyrektora szkoły, wykład:

Encyklopedyi leśnictwa (propedeutyki), uprawy i pielęgnowania lasu, mineralogii, geologii, geognozyi i pedologii.

2. Profesor Zygmunt Demianowski, wykłady:

Oszacowania wartości lasu i statystyki leśnej, łowiectwa, matematyki zastosowanej, geodezyi, (miernictwa i niwelacji), budownictwa lądowego i wodnego i rysunków,

3. Adjunkt Bronisław Lipiński: wymiaru drzewa i drzewostanów, urządzenia lasu, użytkowania z lasu, administracji leśnej, rachunkowości, statystyki leśniczej i zabudowania dzikich potoków.

4. Adjunkt Bronisław Błocki; ochrony lasu, botaniki ogólnej i szczegółowej, zoologii ogólnej i leśniczej, meteorologii i klimatologii.

Ponieważ wskutek przydzielenia panu Lipińskiemu przedmiotów wykładanych poprzednio przez pana Strzeleckiego, nie byłby pierwszy wstanie wykladać zarazem i matematyki, a i profesor Demianowski jest powyż wymienionymi przedmiotami swymi dosyć obciążony, przeto poruczył Wydział krajowy tymczasowo, to jest dopóki wszystkie posady nauczycieli stałych obsadzone nie zostaną, docentowi Ziobrowskiemu wykład matematyki na roku I-szym. Po ustąpieniu pana Ziobrowskiego wskutek przeniesienia go na inną posadę, objął wykład matematyki prof. politechniki Dr. Władysław Zajączkowski. Reszta nauk pomocniczych i podstawowych wykładana jest przez tych samych docentów jak w roku szkolnym poprzednim, mianowicie wykładają:

1. Docent Marcei Białobrzeski:

Język polski i niemiecki, geografję fizyczną i polityczną.

2. Docent Zdzisław Stanecki, asystent przy katedrze fizyki na Uniwersytecie lwowskim:
Fizykę experimentalną.

3. Docent Dr. Bronisław Radziszewski, profesor Uniwersytetu lwowskiego:
Chemię ogólną (organiczną i nieorganiczną).

4. Docent Dr. Bronisław Pawlewski, profesor politechniki lwowskiej:
Technologię chemiczną drzew.

5. Docent Dr. Placyd Dziwiński, profesor politechniki lwowskiej:
Geometrię wykreslną.

6. Docent Jan Franke, profesor politechniki lwowskiej:
Mechanikę ogólną i zastosowaną.

7. Docent Dr. Władysław Ostrożyński, adwokat krajowy:
Ustawodawstwo.

8. Docent Zygmunt Strusiewicz:

Ekonomię społeczną i encyklopedyę rolnictwa.

Jak powyżej wspomiano, poruczył był Wydział krajowy w roku szkolnym 1890/91 pannu B. Lipińskiemu, na podstawie konkursu i przedłożonych świadectw kwalifikacyjnych, także wykład nauki zabudowania dzikich potoków. Sprawę zabudowania leśniczego i regulacji biegu dzikich potoków górskich, uznaną powszechnie za nader wielkiej doniosłości, zaczęto się w państwie austriackiem dopiero od lat 10-ciu w praktyce zajmować, a pierwsze prace regulacyjne podjęte tu zostały dopiero przed 7 miu laty, mianowicie w Alpach austriackich. Z każdym więc rokiem przybywają doświadczenia nowe, których p. Lipiński nie mógł jeszcze poznać, kiedy jako elew zarządu dóbr państwowych przy wspomnianych pracach był zajęty. Czyniąc zatem zadość prośbie p. Lipińskiego popartej przez dyrekeyę szkoły, wysłał go Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 2. maja 1891 LW. 16,601 na kilkutygodniową wycieczkę naukową do Karyntyi i Tyrolu, przeznaczając mu na koszta podróży zasilek w kwocie 200 zł. w. a. z funduszu dyspozycyjnego, i polecił zwiedzić najnowsze prace zabudowania i regulacji potoków w krajach tych uskutecznione, jak niemniej zebrać doświadczenia poczynione przy pracach dawniej wykonanych.

Po powrocie z wycieczki tej (w której towarzyszył mu o własnem koszcie uczeń roku II-go Aleksander Bzowski), wypracował p. Lipiński szczegółowe sprawozdanie, które będzie zamieszczone w roczniku szkoły, mającym się wydać w roku bieżącym.

Przekonawszy się, że posiedzenia kolegium nauczycielskiego odbywały się nieregularnie i w zbyt długich odstępach czasu, uznał Wydział krajowy za potrzebne reskryptem z dnia 12. maja 1891 (LW. 18304/91) zarządzić, ażeby te posiedzenia odbywały się odtąd regularnie ka-
Al. 6. 6. zdego miesiąca i wydał załączone tu (alegat 6). „Normy dotyczące się odbywania posiedzeń kolegium nauczycieli krajowej szkoły gospodarstwa lasowego“ zawiadamiając o tem zarządzeniu równocześnie kuratoryę szkoły i komunikując jej „Normy“ wydane.

Celem ułatwienia dyrektorowi utrzymania porządku wewnętrznego w całym zakładzie szkolnym, a więc i przestrzegania wydanych dla uczniów przepisów, — osobiwie w czasie kiedy dyrektor w interesie służbowym musi znajdować się po za obrębem szkoły, — zarządził Wydział krajowy, na propozycyę dyrekeyi „Inspekcyę tygodniową“, którą stali członkowie kolegium nauczycielskiego (profesorowie i adjunkci) kolejno odbywać mają, w sposób wskazany
Al. 7. osobnym regulaminem (alegat 7) przez kolegium to ułożonym a przez Wydział krajowy zatwierdzonym.

Brak podręczników polskich w naszych szkołach fachowych daje się także bardzo silnie uczuwać i w kr. szkole gospodarstwa lasowego. W pierwszych dwóch latach po wstąpieniu do tej szkoły nie są uczniowie jeszcze dosyć wprawni, aby mogli robić rzeczywiście użyteczne notatki za wykładami profesorów, a w języku niemieckim są za mało biegli, ażeby z korzyścią posługiwać się mogli podręcznikami niemieckimi. Ponieważ na odpisywanie po wykładach skryptów przez profesorów ułożonych uczniowie czasu nie mają, wprowadzili niektórzy profesorowie pod względem dydaktycznym zupełnie nie odpowiedni zwyczaj (do którego usunięcia Wydział krajowy stosowne kroki przedsięwziął), zastępywania wykładów dyktowaniem, co nietylko nie może zastąpić swobodnie wypowiedzianego słowa, ale nadto wymaga znacznie więcej godzin wykładowych i zabiera uczniom wiele drogiego czasu. Ażeby temu złemu zaradzić, polecił Wydział krajowy dyrekeyi (LW. 50869/91) wezwać nauczycieli, iżby ci w jak najkrótszym czasie ułożyli potrzebne uczniom skrypta, w pierwszym rzędzie z nauk podstawnych, któreby dyrekeya kosztem funduszu krajowego litografować kazała.

Na koszta litografii wyasygnował Wydział krajowy dyrekeyi zaliczkę w kwocie 150 zł. w. a. która to zaliczka z rozsprzedaży skryptów ma być zwróconą.

Profesorowie szkoły byli i poza szkołą z pożytkiem czynni w sprawach lasowego gospodarstwa w naszym kraju. Pomijając czynny ich udział w galicyjskiem Towarzystwie leśnem i prace w fachowych pismach zamieszczone, profesor Władysław Tyniecki, i adjunkt Bronisław Lipiński z polecenia Wydziału krajowego odbyli lustrację większej części wykonanych i w toku będących zalesień wydmy piaszczystych i przedłożyli Wydziałowi krajowemu szczegółowe sprawozdanie, opatrzone w szkice zwiedzanych zalesień. C. k. Namiestnictwo z gotowością wydało potrzebne polecenia, ażeby delegatom Wydziału zadanie ich ułatwić, a sprawozdania ich zakomunikowane zostały c. k. rządowi przez Wydział krajowy.

Stan uczniów w roku szkolnym 1890|91 był następujący:

Na roku I-szym nauki uczniów zapisanych z początkiem roku szkolnego	10
Na roku II-gim	5
Na roku III-cim	11
Razem	26

Uczniowie roku III-go przystąpili wszyscy w terminie przepisany do końcowego egzaminu ogólnego w miesiącu lipcu 1891 przy którym wykazali przygotowanie do zawodu gospodarza lasowego:

a. Bardzo dobre:

1. Owsiak Józef
2. Skołyszewski Wiktor
3. Szczygielski Jan

b. Dobrze.

4. Podczaszyński Michał
5. Pracki Witold
6. Żebrowski Wacław
7. Zydel Maciej Feliks

c. Dostateczne.

8. Bernolak Edward
9. Borzemski Władysław
10. Marynowski Stanisław
11. Zagórski Roman

Z pomiędzy powyż wymienionych abiturientów wysłanych zostało na koszt funduszu krajowego na praktykę jednoroczną trzech, mianowicie: Owsiak Józef, Szczygielski Jan i Pracki Witold; objęło obowiązek płatny przy leśnictwie trzech, mianowicie: Bernolak Edward (w Radziechowie), Żebrowski Wacław (w Wysuczee) i Zydel Maciej (na Ukrainie), reszta abiturientów w liczbie pięciu odbywa obowiązkową służbę wojskową.

Na rok szkolny 1891/92 rozpoczęty z dniem 5. października 1891 przyjętych zostało, bądź na podstawie egzaminu wstępnego, bądź na podstawie świadectw wykazujących ukończenie 6 tej klasy gimnazjalnej:

Na rok I. uczniów	22
Na rok II. przeszło z roku szkolnego poprzedniego uczniów	9
Na rok zaś III. przeszło uczniów	6

(Mianowicie 5-ciu uczniów z roku szkolnego poprzedniego, a 1 uczeń Kobylański Stanisław, który przed dwoma laty dawniejszy dwuletni kurs nauk ukończył), nadto przyjęty został na rok II-gi nadzwyczajny uczeń

Stan przeto ogólny uczniów z początkiem roku szkolnego 1891/92 wynosił	38
---	-----------

Wzrost zatem w porównaniu z rokiem poprzednim o 12.

Zanotować tu należy, że z pomiędzy kandydatów zgłaszających się do szkoły zostało w tym roku nieprzyjętych 10-ciu, bądź z powodu niezadawalniająco złożonego egzaminu wstępnego, bądź też z powodu późnego zgłoszenia się.

Środki naukowe zostały w tym roku w znaczniejszej części uporządkowane (jak Biblioteka i Muzeum technologiczne) i przykupnem najpotrzebniejszych przyrządów do nauki i demonstracyi z Miernictwa, Mechaniki, Inżynieryi, Użytkowania lasu i t. d. wzbogacone.

Do środków naukowych demonstracyjnych a więc praktycznych należą w pierwszym rzędzie ogrody szkolne, mianowicie Arboretum znajdujące się bezpośrednio przy budynku szkolnym i ogród przeznaczony do uprawy doświadczalnej i rozmnażania różnych rodzajów drzew w gospodarstwie lasowem ważnych, obydwa te ogrody stoją pod bezpośrednim kierunkiem profesora Władysława Tynieckiego.

Pierwszy założony przed 10-ciu laty obejmuje liczne i cenne okazy drzew i krzewów swojskich i aklimatyzowanych służących do nauki botaniki leśniczej.

Drugi, mianowicie ogród na Szumanówce, dzierżawiony do roku 1890 przez Towarzystwo ogrodnicze, objęty został na użytek szkoły dopiero w lecie r. 1890 i przeznaczony w pierwszym rzędzie na cele praktycznej nauki zakładania szkółek drzew i prowadzenia kultur leśnych z uwzględnieniem kultury łozy koszykarskiej, a także na doświadczenia obszerniejsze z uprawą niektórych rzadszych, a dla leśnictwa ważnych drzew użytkowych. Prace około uporządkowania i założenia ogrodu tego, rozpoczęte w roku 1890 postąpiły znacznie w roku 1891 i będzie mógł niezawodnie spełniać przeznaczenie swoje, jeżeli się dopełni następujących warunków:

a) Parkan otaczający ogród od strony południowej i wschodniej jest mocno zniszczony, bądź zębem czasu, bądź ręką szkodników. Wprawdzie został parkan ten już w roku 1891 w znacznej części naprawiony kosztem przeszło 500 zł. w. a. wziętych z kredytu w kwocie 1000 zł. w. a. uchwałą 3-cią Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1890, na postawienie szopy i odrestaurowanie szklarni przeznaczonej, jednakże pozostaje jeszcze część północna parkanu do naprawy, a nadto okazuje się potrzeba odgraniczenia części północnej ogrodu, dzierżawionej przez Towarzystwo ogrodnicze od szkoły weterynaryi, od części południowej, zajętej na rzecz krajowej szkoły gospodarstwa lasowego. W skutek bardzo złego stanu parkanów z jednej strony, a otwartego przystępu z drugiej, jak niemniej w skutek braku stałego dozorca (stróża ogrodowego) na miejscu, już w roku 1891 ucierpiałły znacznie pozakładane szkółki i kultury.

Na dokończenie naprawy reszty parkanów starych, a ewentualnie postawienie nowych, jak niemniej na odrestaurowanie starej szklarni w ogrodzie, uprasza Wydział krajowy o dodanie do pozostałej reszty z kredytu w kwocie 1000 zł. w. a. przez Wysoki Sejm w r. 1890 uchwalonego, jeszcze kwoty 1000 zł. w. a. na r. 1892.

b) Naprawa i uzupełnienie parkanów przyczynić się jednakże może tylko w części do ochrony ogrodu od szkód wyrządzanych przez złodziei, którzy nietylko drzewa ze szkółek i inne okazowe, ale nadto i deski z parkanu wykradają. Ażeby tym szkodom zapobiedz, które tem większe być mogą im więcej urządzenie ogrodu w kierunku poprzednio wskazanym postąpi, ażeby nadto mieć na miejscu robotnika wprawnego, ze wszystkimi pracami w ogrodzie dokładnie obznajomionego i za wykonane prace odpowiedzialnego, potrzeba koniecznie osadzić na miejscu w ogrodzie stróża ogrodowego, któryby nietylko strzegł ogrodu od szkód wszelkich, dozorował robotnika wyjątkowo przynajętego, ale nadto pracę około pielęgnowania szkółek i t. p. własnoręcznie wykonywał. Ponieważ jednakże bezpośrednio przy ogrodzie nie ma domu, w którym możnaby dla takiego stróża pomieszkanie najać, jak to pierwotnie Dyrekcya szkoły proponowała, a Wydział krajowy zamierzał, okazuje się konieczna potrzeba postawienia odpowiedniego domku strażniczego w pośród ogrodu jeszcze w roku bieżącym.

Koszt takiego domku strażniczego murowanego i blachą krytego, (ze względu na przepisy policyi ogniowej) 10 metrów długości a 8-50 metrów szerokości i 2-94 metra wysokości

(w świetle) mającego, składającego się z sionek, kuchenki, izby mieszkalnej, komórki i składu na narzędzia ogrodnicze ręczne, wynosić będzie (według planu i kosztorysu wypracowanego przez budowniczego Warchałowskiego) okragło 2.200 zł. Koszt zaś utrzymania stróża pracującego — jak powyżej wskazano — każdego dnia w ogrodzie, wynosić będzie rocznie około 300 zł. w. a. Że zaś stróż taki przyjęty być może dopiero po wybudowaniu projektowanego dla niego domku, co uskuteczniom być może dopiero w drugiej połowie roku bieżącego, dlatego preliminuje Wydział krajowy na opłacenie stróża w roku 1892 tylko 75 zł. i uprasza, ażeby Wysoki Sejm krajowy raczył na postawienie domku strażniczego na Szumanówce 2200 zł. w. a. a na opłacenie stróża kwotę 75 zł. w. a. na rok 1892 uchwalić.

Jak powyżej wspomnieliśmy ustąpił p. Henryk Strzelecki z dniem 1. października 1891 r. z zajmowanej dotychczas przez niego posady dyrektora krajowej szkoły gospodarstwa lasowego. P. H. Strzelecki, czując coraz większy upadek sił fizycznych, niedozwalający mu już spełniać trudnych obowiązków dyrektora i profesora szkoły lasowej tak, jak tego rzeczywiście wymagało dobro szkoły, która jego zabiegom i usilnym staraniom powstanie swe zawdzięcza, wniósł w 72 roku życia swego, w dniu 14. lipca 1891, prośbę do Wydziału krajowego, o przeniesienie go w stan spoczynku i wymierzenie mu płacy emerytalnej.

Wydział krajowy przychylając się do tej prośby, przeniósł p. H. Strzeleckiego z dniem 1. października 1891 w dobrze zasłużony stan spoczynku, wyznaczając mu równocześnie, na podstawie statutu emerytalnego z dnia 21. stycznia 1889 r. płacę emerytalną w wysokości 2132 zł. w. a. rocznie. P. Henryk Strzelecki, zamianowany dekretem z dnia 11. września 1874 (LW. 18.503|74) prowizorycznie dyrektorem krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie złożył w dniu 14. września 1874 przysięgę służbową (LW. 18.762|74), a wskutek uchwały Wysockiego Sejmu z d. 7. października 1874 został dekretem z d. 15. grudnia 1874 (LW. 25.510|74) na posadzie tej stabilizowany.

Powołując p. Henryka Strzeleckiego na dyrektora szkoły, przyznał mu Wydział krajowy dekretem powyż powołanym (LW. 18.503|74):

1. płacę roczną w kwocie 2000 zł. w.
2. dodatek aktywalny w kwocie 360 zł.
3. prawo do trzech pięcioletnich dodatków po 200 zł. w. a.
4. dodatek osobisty po 200 zł. rocznie, na lat pięć, t. j. do czasu przyznania mu pierwszego dodatku pięcioletniego,
5. zarazem przyjął Wydział krajowy czas, jaki p. H. Strzelecki przepędził w służbie miasta Lwowa, mianowicie lat 7 (t. j. od 1. lipca 1867 do 1. lipca 1874 r.) jako czas w służbie krajowej odbyty i oświadczył, że: „czas ten będzie przy wymiarze emerytury wliczony w lata służby krajowej“.

Dekretem z dnia 22. sierpnia 1879 (LW. 32.648|79) został p. H. Strzeleckiemu przyznany pierwszy dodatek pięcioletni w kwocie 200 zł. rocznie, płatny od dnia 15. września 1879; z dniem 15. września 1884 (LW. 47.794|84) otrzymał p. Henryk Strzelecki drugi dodatek pięcioletni, a w dniu 15. września 1889 (LW. 32.363|89) trzeci dodatek pięcioletni, w tej samej jak pierwszy wysokości. W dniu przeto przeniesienia p. H. Strzeleckiego w stały stan spoczynku pobierał tenże oprócz dodatku aktywalnego, rocznie płacę z dodatkami pięcioletnimi w kwocie 2600 zł. w.a.

Według powyższego przedstawienia faktycznego stanu rzeczy, ma p. H. Strzelecki następujące lata służby policzalne mu przy wymiarze płacy emerytalnej:

1. W służbie miasta Lwowa, od dnia 1. Lipca 1867, do 1. lipca 1874, lat 7.
 2. W służbie krajowej, od 14. września 1874, do 1. października 1891, lat 17 i dni 15.
- Razem przeto lat 24 i i dni 15.

Gdy jednakże w myśl §. 12, ustępu 2, lit. e) statutu emerytalnego, dnie się nie liczą, przeto ma p. H. Strzelecki lat służby policzalnych przy wymiarze płacy emerytalnej 24 (dwadzieścia i cztery).

Według §. 34 statutu emerytalnego stanowią podstawę do wymiaru należności emerytalnej: a) stała płaca, b) dodatki pięcioletnie. P. Strzelecki pobierał w dniu przeniesienia go w stały stan spoczynku płacę wraz z trzema dodatkami pięcioletnimi, w łącznej kwocie 2.600 zł., zatem należy mu się w myśl statutu emerytalnego (§. 12, następ 1 i 2): a) za pierwszych 10. lat służby 40% płacy z dodatkami pięcioletnimi policzonej, b) za następnych lat 14 po 3% takiejże płacy za rok każdy, to jest 42%. Razem przeto należy się p. H. Strzeleckiemu 82% płacy pobieranej w chwili przejścia w stan spoczynku.

Na tej podstawie p. H. Strzelecki dekretem Wydziału krajowego z dnia 16. lipca 1891, (LW. 31.538/91, płacę emerytalną w wysokości 2.132 zł. w. a. rocznie, z przyrzeczeniem, iż na najbliższej sesji sejmowej przedstawi Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek o przyznanie mu pełnej płacy emerytalnej.

Dopełniając przyrzeczenia tego — i w uwzględnieniu rzeczywistych zasług, jakie pan Henryk Strzelecki położył tak około powstania krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, jak niemniej około rozwoju leśnictwa krajowego w ogóle, a w końcu i w uwzględnieniu jego długoletniej służby i podeszłego wieku, uprasza Wydział krajowy, aby Wysoki Sejm raczył przyznać panu Henrykowi Strzeleckiemu płacę emerytalną pełną, t. j. w wysokości 2.600 zł. w. a. rocznie, płatną od dnia przejścia w stały stan spoczynku.

Kończąc niniejsze sprawozdanie podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że Wysoki c. k. Rząd subwencyędzieloną na utrzymanie krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, podniósł w r. 1891 z kwoty 5000 zł. do wysokości 6000 zł. rocznie, a to w skutek starań podjętych przez Wydział krajowy w wykonaniu uchwały 5. Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1890.

Na podstawie wywodów w powyższem sprawozdaniu zawartych, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.
2. Sejm poleca wstawić w budżet wydatków z funduszu krajowego rubr. XV. na rok 1892:
 - a) na odrestaurowanie szklarni i dokończenie naprawy, a względnie uzupełnienie ogrodu szkolnego na Szumanówce, tudzież na postawienie domku strażniczego dla stróża w tymże ogrodzie kwotę 3.200 zł. w. a.
 - b) na opłatę częściową stróża ogrodowego 75 zł. w. a.
3. Sejm przyznaje p. Henrykowi Strzeleckiemu, byłemu profesorowi i dyrektorowi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, płacę emerytalną pełną w wysokości dwóch tysięcy sześćset (2.600 zł. w. a.) rocznie, płatną od dnia 1. października 1891 roku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 9. Lutego 1891.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca.

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Warunki przyjęcia uczniów

do krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok szkolny 1891/92
rozpoczynający się z dniem 1. października 1891.

A. Kto chce wstąpić jako *uczeń zwyczajny* na trzyletni kurs nauki do krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie powinien :

1. Najdalej do 10. września 1891 zgłosić się osobiście lub pisemnie do Dyrekcji tejże szkoły we Lwowie i przedłożyć wiarogodne świadectwa udowadniające, że kandydat :

- a) ukończył 17-ty rok życia,
- b) ukończył z *dobrym postępem* czwartą klasę gimnazjalną, lub cztery klasy szkoły realnej,
- c) odbył przynajmniej *jednoroczną praktykę* leśniczą pod kierunkiem egzaminowanego gospodarza lasowego,
- d) jest zdrow i fizycznie dobrze rozwinięty.

2. W dniu przez Dyrekcję oznaczonym złożyć egzamin wstępny, udowadniający, że kandydat, posiada dostateczny zasób wiedzy z nauk przygotowawczych i jest w ogóle odpowiednio rozwinięty umysłowo, aby mógł należycie korzystać z nauk wykładanych w szkole, do której przyjęty być pragnie. Egzamin wstępny jest ustny i pisemny i obejmuje: język polski, matematykę, fizykę i geografję, tudzież nauki przyrodnicze, w zakresie przypisanym dla czterech klas gimnazjalnych.

Kandydaci, którzy się wykazą świadectwem ukończenia z *dobrym postępem* 6-ciu klas gimnazjalnych lub 6-ciu klas szkoły realnej, *uwolnieni będą od egzaminu wstępnego*.

B. Kandydaci, którzy ukończyli całe gimnazjum lub szkołę realną i złożyli *egzamin dojrzałości*, przyjęci być mogą *bezpośrednio na II-gi rok* trzechletniego kursu nauki do krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, jeżeli przed komisją egzaminacyjną złożą w terminie przez Dyrekcję oznaczonym egzamin wstępny, obejmujący: fizykę, chemię ogólną, (nieorganiczną i organiczną), mineralogję, geologję, botanikę ogólną i zoologję ogólną, w zakresie wykładanym na I-szym roku w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

C. Chcący uczęszczać na wykłady tylko niektórych przedmiotów, przyjęty być może jako „uczeń nadzwyczajny“, jeżeli się wykaze przed Dyrekcją dłuższą praktyką leśniczą, z której będzie można wnosić, że z wykładów tych korzyść odniesie.

Po otrzymanem zapewnieniu przyjęcia winien kandydat wpłacić do kasy Dyrekcji „takse wpisową“ w kwocie 2 zł. w a., na początku zaś każdego półrocza szkolnego po 5 zł. w a. tytułem „czesnego“.

Bliższych wyjaśnień udziela na żądanie

Dyrekcya krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 7.634/92.

Plan i rozkład nauk

w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok szkolny 1891/892.

Wykładać się ma tygodniowo godzin	W semestrze					
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Język polski	2	1	—	—	—	—
Język niemiecki	2	1	—	—	—	—
Geografia fizyczna i polityczna	2	2	—	—	—	—
Matematyka ogólna i zastosowań	5	4	2	—	—	—
Fizyka eksperymentalna	2	2	—	—	—	—
Meteorologia i klimatologia	—	—	2	1	—	—
Geometria wykreślna	—	—	2	1	—	—
Geodezja (miernictwo i niwelacja)	—	—	4	2	—	—
Mechanika ogólna i zastosowań	—	—	1	2	—	—
Budownictwo lądowe i wodne	—	—	—	—	3	4
Regulacja techniczna potoków	—	—	—	—	1	—
Zabudowanie leśne dzikich potoków	—	—	—	—	—	2
Melioracje leśne	—	—	—	—	—	2
Mineralogia i geologia	—	3	—	—	—	—
Geognozja i pedologia	—	—	2	—	—	—
Botanika ogólna	2	2	—	—	—	—
„ szczegółowa leśnicza	—	—	2	3	—	—
Zoologia ogólna	2	2	—	—	—	—
„ szczegółowa leśnicza	—	—	2	1	—	—
Chemia ogólna (nieorg. i org.)	2	2	—	—	—	—
Technologia chemiczna leśnicza	—	—	2	2	—	—
Encyklopedia leśnicza jako wstęp do nauki zawodowej leśnictwa	1	1	—	—	—	—
Uprawa i pielęgnowanie lasu (Waldbau)	—	—	2	3	—	—
Ochrona lasu (Forstschutz)	—	—	1	2	—	—
Użytkowanie lasu (Forstbenützung)	—	—	—	—	5	—
Wymiar drzewa i drzewostanów (Holznuskunde)	—	—	—	2	2	—
Oszacowanie wartości lasu (Waldwerthschätzung)	—	—	—	—	3	—
Urządzenie gospodarstwa lasowego (Forstbetriebseinrichtung)	—	—	—	—	3	3
Administracja leśna (Forstverwaltungskunde und Forstdienstorganisation)	—	—	—	—	—	2
Rachunkowość leśnicza	—	—	—	—	1	1
Łowiectwo ewent. i rybactwo	—	—	—	—	—	2
Rysunki (nauka teoretyczna)	1	1	—	—	—	—
Ekonomia społeczna w zarysie	—	—	1	2	—	—
Statystyka leśnicza	—	—	—	—	1	—
Ustawodawstwo	—	—	—	—	1	2
Encyklopedia rolnictwa	—	—	—	—	2	2
Razem tygodniowo	21	21	22	22	22	≥0

Wykłady odbywają się z wyjątkiem soboty codziennie w godzinach przedpołudniowych.

Godziny popołudniowe przeznaczone są w regule na demonstracje i ćwiczenia praktyczne, na konwersatorya, tudzież naukę rysunków.

D e m o n s t r a c y e i ć w i e z e n i a :

Każdej soboty odbywać się mają wycieczki naukowe uczniów z profesorami (a względnie z adjunktami) bądź do lasu Winnickiego, bądź do innych pobliskich, celem demonstracyi i ćwiczeń z różnych działów nauki leśnictwa. Oprócz tego przeznaczają się na demonstracye i ćwiczenia z różnych przedmiotów tygodniowo:

1. Na ćwiczenia stylistyczne z języka polskiego i niemieckiego razem jedno popołudnie (2 do 4 godzin) na roku I.

2. Na demonstracye i ćwiczenia z mineralogii i geologii, ogólnej botaniki i ogólnej zoologii na przemian jedno popołudnie (2—4 godzin) na roku I.

3. Na rysunki (ćwiczenia) jedno popołudnie na roku I.

4. Na demonstracye i ćwiczenia włącznie z rysunkami z geodezyi (miernictwa i niwelacyi) jedno popołudnie na roku II.

5. Na demonstracye i ćwiczenia z geognozyi i pedologii, z botaniki i zoologii na przemian jedno popołudnie na roku II.

6. Na ćwiczenia z geometryi wykreślnej (rysunki) na przemian z rysunkami planów pomiarowych jedno popołudnie na roku II.

7. Na ćwiczenia (rysunki) i demonstracye z budownictwa wodnego i lądowego jedno popołudnie na roku III.

8. Na ćwiczenia z nauki wymiaru drzewa i oszacowania wartości lasu, na przemian z ćwiczeniami z nauki użytkowania lasu, jedno popołudnie na roku III.

9. Na ćwiczenia z nauki urządzenia gospodarstwa lasowego naprzemian z nauką administracyi i rachunkowości jedno popołudnie na roku III.

10. Na ćwiczenia praktyczne i demonstracye z różnych działów nauki leśnictwa w ogrodach szkolnych, po dwa popołudnia na roku I. i II. a jedno popołudnie na roku III.

11. Na wycieczki naukowe, celem demonstracyi uzupełniających wykłady z różnych działów nauki leśnictwa: jeden dzień każdego tygodnia.

Wycieczki każdotygodniowe mają być tak urządzone, aby uczniom roku wyższego towarzyszyli zawsze uczniowie roku niższego, a więc uczniom roku III. w regule uczniowie z roku II., a uczniom roku II. zawsze uczniowie roku I.

12. Wrazie, gdyby z powodu wpływów atmosferycznych nie mogły się odbywać demonstracye i ćwiczenia przepisane po za obrębem szkoły, lub wycieczki do lasów, odbywać się winny repetytoria z przepytywaniem uczniów, lub konwersatorya z przedmiotów, jakie dyrekeya w porozumieniu z profesorami wyznaczy.

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 7.634/92.

I n s t r u k c y a

dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie udających się na praktykę leśniczą w czasie trzechletniego trwania kursu szkolnego.

§. 1. Praktyka leśnicza, odbywana przez uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie w czasie trzechletniego kursu nauk szkolnych, lecz po za obrębem szkoły, ma na celu obznajomić uczniów drogą praktyczną z całością gospodarstwa lasowego i zapoznać ich z organizacją lasów, jak nie mniej ze wszelkimi czynnościami, jakie z administracją lasów są połączone.

§. 2. Praktyka ta, odbywana w terminach wskazanych statntem organizacyjnym szkoły lub osobnem rozporządzeniem Wydziału krajowego, stanowi jeden z działów nauki zawodowej leśniczej, udzielanej uczniom w trzechletnim kursie szkolnym, obowiązuje przeto każdego ucznia i jest przedmiotem klasyfikacyi.

§. 3. W czasie odbywania praktyki w miejscowościach wskazanych przez dyrekcję szkoły podlegają uczniowie bezpośrednio zwierzchnictwu leśnika, u którego są umieszczeni, lub którego pieczy poruczeni zostaną. Rozporządzeniom tego miejscowego zwierzchnika swego obowiązani są uczniowie bezwzględnie się poddać i przydzielone sobie czynności pilnie i ochoczo spełniać, a bez jego wyraźnego pozwolenia nie wydalac się po za obręb lasu, im do praktyki wskazanego. W ogóle zaś winni uczniowie tak się na praktyce zachować, aby dobrej sławie uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, do których grona mają zaszczyt należeć, ujmę nie przynieść.

§. 4. Uczeń, którego zachowanie się na praktyce byłoby nieodpowiednie, lub nawet gorszące, może być z listy uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie wykreślony.

§. 5. Uczeń pozostający na praktyce obowiązany jest prowadzić szczegółowy „dziennik czynności i spostrzeżeń“ wpisując weń kazdodziennie i dokładnie zajęcia swoje i spostrzeżenia przy tych zajęciach poczynione, jak niemniej spostrzeżenia i objaśnienia udzielone mu przez leśnika, u którego praktykę uczeń odbywa.

§. 6. Na podstawie tego „dziennika czynności i spostrzeżeń“, sporządzi uczeń każdej niedzieli krótkie a dokładne „sprawozdanie tygodniowe“ i przesze je zaopatrzone we własnoręczny podpis leśnika, u którego praktykę odbywa, dyrekeji kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie każdego tygodnia za rewersem pocztowym. Po przeglądnięciu „sprawozdania tygodniowego“ udzieli dyrekcya, jeżeli to za potrzebne uzna, odpowiednie pisemne wskazówki uczniom które ci przy dalszej praktyce i przy późniejszych sprawozdaniach uwzględnić winni.

§. 7. Po ukończeniu całej kilkotygodniowej praktyki, sporządzi uczeń „pisemne sprawozdanie ogólne“ obejmujące:

- a) opisanie lasu pod względem położenia, granic, konfiguracyi i rozległości, dalej pod względem rodzaju, wieku i stanu zadrzewienia drzewostanów i t. d., z dołączeniem (ile można) szkicu odrębnego, objaśniającego powyższe opisanie;

- b) opisanie urządzenia lasu i jego użytkowania (eksploatacy) ze szczególnem uwzględnieniem sposobu odnawiania prowadzonych kultur, jak niemniej przemysłu leśnego;
- c) opisanie urządzenia administracyi lasowej, to jest: zarządu, kontroli i służby;
- d) podanie ważniejszych spostrzeżeń i wiadomości fachowych, udzielonych mu w czasie praktyki przez leśnika, pod którego zwierzchnictwem uczeń praktykę odbywał;
- e) podanie własnych spostrzeżeń, o ile te do gospodarstwa lasowego się odnoszą.

Tak sporządzone „sprawozdanie ogólne“ wraz z oryginalnym „dziennikiem czynności i spostrzeżeń, stwierdzonym własnoręcznym podpisem leśnika, pod którego zwierzchnictwem uczeń praktykę odbywał, przedłoży uczeń dyrekeyi natychmiast po powrocie do szkoły.

§. 8. Bliższe szczegóły odnoszące się do sposobu odbywania praktyki, robienia spostrzeżeń i ich notowania, prowadzenia dziennika i sporządzania sprawozdań tygodniowych i ogólnych i t. d. wskazane zostaną uczniom przez dyrektora, a względnie przez odnośnych profesorów w ustnem pouczeniu przy zamknięciu półrocza szkolnego.

§. 9. Sprawozdanie ogólne z odbytej praktyki będzie przedmiotem badań kolegium nauczycieli krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i będzie uwzględnione przy klasyfikacyi rocznej i końcowej ucznia w sposób wskazany osobnym regulaminem szkoły.

Normy dla egzaminów końcowych ogólnych

w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Zgodnie z propozycją komisji fachowej uchwalili Wydział krajowy następujące zasady, według których przeprowadzone być mają egzamina końcowe ogólne w kraj. szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie :

1 Po ukończeniu całego kursu nauk i złożeniu egzaminu z ostatniego półrocza z postępem przynajmniej dostatecznym z każdego wykładanego przedmiotu, składają uczniowie egzamin końcowy ogólny przed osobną komisją egzaminacyjną.

2. Tylko na podstawie egzaminu końcowego ogólnego mogą uczniowie otrzymać świadectwo z ukończenia nauk.

3. Ponieważ uczeń kraj. szkoły gospodarstwa lasowego sposobi się na przyszłego gospodarza lasowego, przeto powinien on przy końcowym egzaminie ogólnym wykazać się nie tylko, że posiada dokładną znajomość techniki leśniczej (tj. uprawy i pielęgnowania, cięcia, wyróbki i przeróbki etc.) ale także, że zna dokładnie zasady, według których kierować się musi w danych wypadkach w praktyce tak przy urządzeniu jak i przy eksploatacji lasu.

Przy ocenianiu wszakże skutku egzaminu należy mieć, na uwadze, że w szkole powinien się uczeń do skutecznej praktyki gruntownie przysposobić, że jednakże praktyki samej w znaczeniu osobistego doświadczenia nabyć tam nie mógł.

4. Przedmiotem egzaminu końcowego ogólnego są tylko nauki zawodowe leśnicze.

Wszelkie bowiem nauki podstawowe i przygotowawcze wykładane są w szkole fachowej głównie w tym celu i w takich rozmiarach, ażeby do uzasadnienia i zrozumienia nauki zawodowej służyć mogły. Skoro więc uczeń złoży egzamin z nauki zawodowej, złoży tem samem dowód, że posiada dostateczną znajomość potrzebnych mu do jego zawodu nauk podstawowych i przygotowawczych.

5. Nauki zawodowe leśnicze, które mają stanowić przedmiot egzaminu końcowego ogólnego, są następujące :

I. Nauka gospodarstwa lasowego w ściślejszem znaczeniu, obejmująca :

Uprawę i pielęgnowanie lasu.

Użytkowanie lasu (pozyskanie płodów).

Ochronę lasu.

Urządzenie i ocenienie lasu.

Administrację leśną wraz z rachunkowością.

II. Nauka inżynierii leśnej, obejmująca :

Miernictwo i niwelację.

Budownictwo lądowe i wodne.

Zabudowanie potoków górskich.

Mechanikę zastosowaną.

Obydwie powyżej pod I. i II. wymienione nauki będą osobno egzaminowane i klasyfikowane.

6. Dopóki zamierzona reorganizacja szkoły nie zostanie przeprowadzona, to jest do roku szkolnego 1890/91 włącznie, obejmować ma egzamin końcowy ogólny:

Całą naukę gospodarstwa lasowego (I) a z nauki inżynierii leśnej (II) tylko miernictwo i niwelację.

7. Egzamin końcowy ogólny jest pisemny i ustny.

Egzamin pisemny poprzedza ustny i polega na opracowaniu klauzurowym tematu z nauki gospodarstwa lasowego danego przez komisję egzaminacyjną.

Na opracowanie to przeznaczają się 5—6 godzin czasu w porze przedpołudniowej.

Jeżeli kandydat opracuje jeden temat, może otrzymać na żądanie drugi temat do opracowania dnia następnego.

Egzamin ustny odbywa się z każdym uczniem z nauki gospodarstwa leśnego i inżynierii osobno.

Na egzamin ten przeznaczają się 2 do 2¹/₂ godzin czasu dla każdego ucznia.

8. Komisję egzaminacyjną składają :

Egzaminator przez Wydział krajowy delegowany,

Egzaminator delegowany przez kuratoryę szkoły,

Dyrektor i 2 profesorów fachowych kraj. szkoły gospodarstwa lasowego.

9. Do oznaczenia postępu ucznia wykazanego przy egzaminie końcowym ogólnym, używa komisja egzaminacyjna trzech stopni, mianowicie: stopień: *bardzo dobry,*

dobry,

dostateczny.

10. Kandydat, który nie otrzyma przy egzaminie końcowym stopnia dostatecznego, może otrzymać pozwolenie powtarzania tegoż egzaminu po upływie 6-ciu miesięcy.

I n s t r u k c y a

dla abiturientów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie wysyłanych kosztem funduszu krajowego na praktykę jednoroczną.

§. 1.

Praktyka leśnicza odbywana przez abiturientów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, po ukończeniu całego trzyletniego kursu nauk w szkole, ma na celu: obznajmianie uczniów drogą praktyczną z całością gospodarstwa lasowego, przedewszystkiem zaś z urządzeniem i administracją lasów, jak niemniej ze wszystkimi czynnościami, jakie z administracją lasów są połączone, — a tem samem dokończenie wykształcenia do zawodu gospodarzy lasowych, do którego w szkole teoretycznie przygotowani zostali.

§. 2.

Wydział krajowy, po wysłuchaniu wniosków Dyrekcji szkoły, wskazuje abiturientom miejsca, w których praktykę wspomnianą odbywać mają, udzielając na koszt utrzymania podczas tej praktyki odpowiednich zasiłków (stypendyów) z funduszy krajowych.

§. 3.

W czasie odbywania praktyki podlegają abiturienti krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie bezpośrednio zwierzchnictwu leśnika, którego pieczy poruczeni zostali, a względnie, u którego są umieszczeni. Abiturienti — praktykanci obowiązani są rozporządzeniom zwierzchnika tego bezwzględnie się poddać, bez pozwolenia jego nie wydalać się po za obręb lasu do praktyki im wskazanego i przydzielone sobie czynności pilnie, ściśle i ochocho spełniać. W ogóle zaś winni się podczas służby i po za służbą tak zachować, aby dobrej sławie swojej i szkoły, której są wychowankami, ujmy nie uczynić.

§. 4.

Abiturient — praktykant, którego zachowanie się byłoby nieodpowiedne, traci prawo do stypendyum z funduszu krajowego mu udzielonego i może być w każdej chwili przez przełożonego leśnika z praktyki wydalony.

§. 5.

Abiturient, pozostający na praktyce, obowiązany jest prowadzić szczegółowy „dziennik czynności i spostrzeżeń“, według wzoru przepisanego dla kandydatów przystępujących do egzaminu państwowego wyższego, wpisując weń dokładnie każdodziennie zajęcia swoje i spostrzeżenia przy tych zajęciach poczynione, — jak niemniej uwagi i objaśnienia udzielone mu przez leśnika, u którego praktykę odbywa.

§. 6.

Na podstawie tego „dziennika“ sporządzić winien abiturient — praktykant z końcem każdego miesiąca krótkie a dokładne „sprawozdanie miesięczne“, i przesłać je, zaopatrzone we własno-

ręczny podpis leśnika, pod którego kierunkiem praktykę odbywa, Dyrekeyi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, najdalej do 5-go dnia każdego miesiąca, za rewersem pocztowym. Po przegłównięciu tego sprawozdania, udzieli mu Dyrekeya, jeśli to za potrzebne uzna, odpowiednich pisemnych wskazówek, które abiturient — praktykant przy dalszej swej praktyce i przy późniejszych sprawozdaniach uwzględnić winien.

§. 7.

Po ukończeniu całorocznej praktyki sporządzi abiturient — praktykant pisemne „sprawozdanie ogólne“, obejmujące :

- a) opisanie lasu w którym praktykę odbywał (z dodaniem szkicu odrębnego objaśniającego to opisanie);
- b) opisanie urządzenia tego lasu i jego użytkowania (eksploatacyi), ze szczególnem uwzględnieniem istniejącego tam przemysłu leśnego;
- c) opisanie urządzenia administracyi leśnej to jest: zarządu, kontroli i służby;
- d) opisanie regulacyi i zabudowania dzikich potoków, o ile te miały miejsce w obrębie lasów, w których abiturient praktykę odbywał;
- e) podanie ważniejszych spostrzeżeń własnych, odnoszących się do gospodarstwa lasowego.

Tak sporządzone „sprawozdanie ogólne“ wraz z „dziennikiem“, stwierdzonym własnoręcznym podpisem leśnika, pod którego kierunkiem abiturient praktykę odbywał, przedłożone być ma Dyrekeyi szkoły, która po zbadaniu obu prac zwróci „dziennik“ jego właścicielom, „sprawozdanie“ zaś przechowawca w archiwach szkoły.

§. 8.

Bliższych wskazówek odnoszących się do sposobu odbywania praktyki, robienia spostrzeżeń, prowadzenia „dziennika“ i sporządzania „sprawozdań“ udzieli abiturientom Dyrekeya krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, a względnie odnośni profesorowie fachowi.

§. 9.

Stypendysta — praktykant, któryby w myśl §. 7. niniejszej instrukcyi nie przedłożył Dyrekeyi należycie prowadzonego „dziennika“ i „sprawozdania ogólnego“ odpowiednio wypracowanego, o czem kolegium profesorów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie ostatecznie rozstrzyga, — obowiązany będzie cały zasilek, tytułem stypendyum z funduszu krajowego pobrany, temuż funduszowi w ratach przez Wydział krajowy oznaczonych zwrócić.

Lwów, dnia 7. sierpnia 1891.

Normy dotyczące się odbywania posiedzeń kolegium nauczycieli krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie (LW. 18.304/91).

1. Posiedzenia kolegium nauczycielskiego krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie odbywać się powinny w regule każdego miesiąca, na kilka dni przed końcem miesiąca (np. każdego ostatniego piątku w miesiącu), pod przewodnictwem dyrektora, a w razie przeszkody, pod przewodnictwem najstarszego w służbie profesora szkoły.

2. Oprócz posiedzeń zwyczajnych, zwołuje dyrektor, lub tegoż zastępca, posiedzenia nadzwyczajne, ilekroć tego potrzeba się okaże, albo też na wezwanie Wydziału krajowego lub kuratorji szkoły, albo w końcu na pisemne żądanie większości stałych członków ciała nauczycielskiego (profesorów i adjunktów).

3. Zaproszenia na posiedzenia kolegium nauczycielskiego, zawierające porządek dzienny, doręczane być mają każdemu z członków tego kolegium najpóźniej na 24 godzin przed terminem posiedzenia.

Ażeby zaś także członkowie Wydziału krajowego i kuratorji mogli według uznania i potrzeby na posiedzeniach tych bywać, winna dyrekcya wspomiane zaproszenia podawać równocześnie do wiadomości Szefa departamentu Wydziału krajowego, do którego sprawy szkoły należą i do przewodniczącego kuratorji.

4. Profesorowie fachowi i nauczyciele — adjunkci, stanowiący stałe grono nauczycieli krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, winni być obecni na każdym posiedzeniu obowiązkowo, docenci zaś (nauczyciele pomocniczy), tylko wtedy, kiedy klasyfikacya uczniów lub sprawa ich wykładów dotycząca na porządku dziennym zaproszenia wymienione będą. W sprawach tych mają docenci głos stanowczy, w innych głos doradczy.

5. Na posiedzeniach kolegium nauczycielskiego omawiane być mają wszelkie sprawy, dotyczące się planu nauki, wykonania tego planu, wycieczek, i innych środków nauki, preliminarzy wydatków, postępów uczniów w naukach, ich dyscypliny, itp. sprawy mające rozwój i dobro szkoły na celu.

6. Na posiedzeniach tych komunikowane być mają kolegium nauczycielskiemu wszelkie rozporządzenia Wydziału krajowego, w których zakomunikowanie to wyraźnie poleconem zostanie.

7. Protokoły z posiedzeń kolegium nauczycielskiego, prowadzone kolejno przez adjunktów szkoły, a obejmujące dokładnie sformułowane wnioski i uchwały, z podaniem, czyli uchwała zapadła jednomyślnie, czy też większością głosów, powinny być na tem samym posiedzeniu odczytane, przez przewodniczącego i adjunkta prowadzącego protokół podpisane, i do trzech dni najdalej Wydziałowi krajowemu w odpisie przesłane.

8. Na żądanie każdego z członków kolegium nauczycielskiego winne być motywa jego wniosku do protokołu wpisane, jeżeli je na posiedzeniu pisemnie przedłoży, lub prowadzącemu protokół podyktuje.

Również powinno być wpisane do protokołu „Votum separatum“ każdego z członków kolegium; zgłaszający swoje „Votum separatum“ winien także motywa tego przedłożyć do protokołu jako alegat na piśmie.

9. Dyrekcyi służy prawo zawieszenia wykonania uchwały przez kolegium nauczycieli na posiedzeniu powziętej. Jednakże, gdyby dyrekcya potrzebę takiego zawieszenia uchwały uznała, winna, przesyłając odpis protokołu z odnośnego posiedzenia, przedłożyć sprawę do rozstrzygnięcia Wydziałowi krajowemu z podaniem motywów postanowienia swego.

Lwów dnia 12. maja 1891.

Regulamin inspekcji tygodniowej

wykonywanej przez członków stałego ciała nauczycielskiego krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Celem ułatwienia dyrektorowi utrzymywania porządku wewnętrznego w całym zakładzie szkolnym, a więc przestrzegania regulaminu porządku wewnętrznego i osobnych przepisów dla uczniów wydanych, ustanawia się inspekcję tygodniową, przez członków stałego ciała nauczycielskiego krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie kolejno wykonywaną.

§. 1.

Inspekcję tygodniową w krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie pełnią po kolei wszyscy członkowie stałego ciała nauczycielskiego tej szkoły, z wyjątkiem dyrektora lub tegoż zastępcy.

§. 2.

Porządek, w jakim poszczególni nauczyciele w pełnieniu inspekcji następują po sobie mają, oznacza kolegium stałego ciała nauczycielskiego na posiedzeniach miesięcznych przez dyrektora lub tegoż zastępcę zwoływanych.

§. 3.

Inspekcja tygodniowa każdego członka stałego ciała nauczycielskiego, z wyjątkiem dyrektora, rozpoczyna się w poniedziałek rano a kończy się w niedzielę w południe.

§. 4.

Pełniący inspekcję nauczyciel obowiązany jest przychodzić do zakładu każdego dnia rano i lub ćwiczeń co najmniej na 10 minut przed czasem na rozpoczęcie się nauki lub ćwiczeń po-działem godzin wskazanym, a opuszczać zakład 5 minut po zakończeniu nauki lub ćwiczeń prze-pisanych.

W dniu wolne od wykładów (niedziele i pomniejszych święta) przychodzić mają nauczyciele inspekcyjni do Zakładu na jedną godzinę, w czasie przez kolegium stałego grona nauczycieli na posiedzeniach miesięcznych oznaczonym.

§. 5.

Podczas feryj świątecznych, mianowicie świąt Bożego Narodzenia i Wielkiejnocy, tudzież pod czas feryi szkolnych, ustaje inspekcja tygodniowa pełniona przez nauczycieli.

§. 6.

W razie choroby nauczyciela, na którego inspekcja tygodniowa przypada, lub w razie urlopowania tegoż, obejmuje w jego miejsce inspekcję tygodniową ten, który z porządku na posiedze-niu miesięcznym wyznaczonego po nim bezpośrednio następuje.

§. 7.

Do obowiązków pełniącego inspekcję nauczyciela należy w ogóle być pomocnym dyrektorem w owych wszystkich czynnościach administracyjnych, mających na celu utrzymanie porządku wewnętrznego w całym zakładzie.

Wszczególności zaś należy do obowiązków nauczyciela i inspekcyjnego:

1. Czuwanie nad porządkiem w salach wykładowych i innych ubikacjach zakładu, o osobnej pieczy poszczególnych nauczycieli nie powierzonych i dozorowanie służby, do utrzymywania tego porządku przeznaczonej.

2. Czuwanie nad wykonywaniem przez uczniów przepisów szkolnych, odnoszących się do uczęszczania na wykłady i ćwiczenia obowiązkowe, i utrzymywanie ewidencji nieuczęszczania uczniów lub opóźniania się tychże na wykłady i demonstracje, a to na podstawie dzienników (w szkołach).

3. Zastępowanie Dyrektora w obec stron i w sprawach administracyjnych dotyczących się wewnętrznego porządku zakładu, w czasie kiedy tenże chwilowo nie znajduje się w zakładzie w godzinach urzędowych.

§. 8.

Ważniejsze spostrzeżenia dotyczące się wykonywania przez uczniów przepisów szkolnych uważy dotyczące się porządku wewnętrznego, jak niemniej zarządzenia w celu utrzymania przepisów tego porządku w zastępstwie Dyrektora wydane, a w końcu sprawy w czasie chwilowej nieobecności Dyrektora w godzinach urzędowych załatwione, zapisuje nauczyciel inspekcyjny każdego dnia do dziennika inspekcji, znajdującego się w biurze Dyrekcji.

O wszelkich zaś sprawach, które w interesie zakładu jak najrychlej rozstrzygnięte być powinny, zawiadamia nauczyciel inspekcyjny bezzwłocznie Dyrektora lub tegoż zastępcę.

Uchwalono na konferencji stałego ciała nauczycielskiego kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie dnia 29. grudnia 1891

Przyjęto do wiadomości i zatwierdzono na Radzie Wydziału dnia 2. stycznia 1892.

